



طرح شاخص مدیران خرید

بهمن ۱۴۰۱

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴



۵۷/۳۹

شاخص صنعت – دوره پنجاه و سوم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در بهمن ماه عدد ۵۷/۳۹ به دست آمده است و بیشترین میزان ۸ ماهه اخیر را ثبت کرده و در میان مؤلفه‌های اصلی، به غیر از موجودی مواد اولیه که با کاهش شدید همراه بوده، سایر مؤلفه‌های اصلی نسبت به دی ماه افزایش داشته‌اند.
- ✓ شاخص مقدار تولید محصولات در بهمن ماه (۵۸/۷۳)، نشان‌دهنده بهبود فعالیت تولیدات صنعتی است و برخلاف ماه گذشته که یکی از شدیدترین رکودها برای تولید ثبت شده بود، در این ماه تولید به بالاترین مقدار ۸ ماهه اخیر رسیده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۶۳/۱۴) یکی از بیشترین مقادیر خود را از اسفند ۹۷ (به غیر از اردیبهشت هر سال) ثبت کرده است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده در بهمن ماه (۴۳/۹۹) برای هفتمین ماه متوالی کاهش یافته است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه در بهمن ماه (۸۹/۸۱) به شدیدترین نرخ افزایش ۹ ماهه اخیر از خرداد ماه رسیده است.
- ✓ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار در بهمن ماه (۴۵/۷۹) کاهش یافته است و به کمترین میزان در ۱۱ ماه اخیر رسیده است.
- ✓ شاخص قیمت محصولات تولید شده در بهمن ماه (۶۶/۹۸) با شیب زیادی افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۲۸ ماهه اخیر به جز فروردین ماه سال جاری رسیده است.
- ✓ شاخص میزان فروش محصولات در بهمن ماه (۵۸/۶۳) بعد از رکود شدید در دی ماه بیشترین مقدار ۸ ماهه از تیر را به ثبت رسانده است.



۵۱/۳۵

شاخص کل اقتصاد – دوره چهل و یکم

- ✓ شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در بهمن ماه عدد ۵۱/۳۵ محاسبه شده است و فعالیت شرکتها برخلاف رکود شدید در دی ماه، طبق روال پایان سال در بهمن ماه رشد داشته است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی به غیر از میزان سفارشات جدید مشتریان و موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، سایر شاخص‌ها بیشتر از ۵۰ گزارش شده‌اند.
- ✓ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در بهمن ماه (۵۳/۴۵) محاسبه شده است و در مقایسه با رکود شدید دی ماه، شاخص رشد داشته و به بیشترین مقدار ۸ ماهه خود رسیده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در بهمن ماه (۴۹/۶۰) با شیب کمتری در مقایسه با ماه قبل کاهش یافته است. این در حالیست که این شاخص در بخش خدمات و کشاورزی همچنان با کاهش شدیدی روبرو است.
- ✓ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق و ناتمام (۴۷/۹۳) همچنان کاهش یافته است و این شاخص در ۲۱ ماه گذشته از تیر ۱۴۰۰، دومین کمترین مقدار خود را ثبت کرده است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در بهمن ماه (۸۶/۴۹) با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بالاترین نرخ ۸ ماهه خود از تیر ماه رسیده است. این در حالیست که شاخص قیمت فروش محصولات و خدمات ارائه شده (۶۱/۸۴) نیز بالاترین مقدار ۷ ماهه خود از مرداد را ثبت کرده است.
- ✓ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات در بهمن ماه (۵۷/۲۱) بعد از ۷ ماه، از رکود خارج شد و بیشترین مقدار ۸ ماهه خود را ثبت کرد.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص تولید ترکیبی جهانی J.P.Morgan گزارش شده توسط S&P Global و J.P.Morgan در همکاری با ISM و IFPSM در ماه فوریه عدد ۵۲/۱ را به ثبت رساند که در مقایسه با ۴۹/۷ در ژانویه افزایش یافته است. پنج مورد از شش زیربخش صنعت تحت پوشش این نظرسنجی، شاهد افزایش فعالیت اقتصادی در ماه فوریه بوده اند. اگرچه رکود در گروه کالاهای واسطه‌ای ادامه یافت، اما نرخ کاهش به پایین‌ترین حد در شش ماه گذشته رسیده است. از ۱۴ کشوری که داده‌های فوریه برای آن‌ها در دسترس بود، ۱۲ کشور افزایش تولید را ثبت کرده اند. با این حال، نرخ‌های رشد به‌طور گسترده‌ای متفاوت بوده است، از رشد شدید در هند و اسپانیا تا رشد ناچیز در ایالات متحده. چین و ژاپن هر دو شاهد افزایش فعالیت برای دومین ماه متوالی بودند. برزیل و قزاقستان نیز تنها کشورهایی بودند که رکود ثبت کردند.

شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در بهمن ماه عدد ۵۱/۳۵ محاسبه شده است و فعالیت شرکت‌ها برخلاف رکود شدید در دی ماه، طبق روال پایان سال در بهمن ماه، رشد داشته است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی به غیر از میزان سفارشات جدید مشتریان و موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، سایر شاخص‌ها بیشتر از ۵۰ گزارش شده اند.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در بهمن ماه (۵۳/۴۵) محاسبه شده است و در مقایسه با رکود شدید دی ماه شاخص رشد داشته و به بیشترین مقدار ۸ ماهه خود رسیده است. اگرچه فعالیت‌ها در بخش ساختمان با کاهش همراه بوده است اما در پایان سال به ویژه در بخش صنعت بهبود در فعالیت‌ها مشاهده شده است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در بهمن ماه (۴۹/۶۰) با شیب کمتری در مقایسه با ماه قبل کاهش یافته است. مشتریان در واکنش به صعود قیمت ارز در تصمیم‌گیری برای سفارشات دچار سردرگمی هستند. این در حالیست که این شاخص در بخش خدمات و کشاورزی همچنان با کاهش شدیدی روبرو است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در بهمن ماه (۴۲/۲۰) طی ۲۷ ماه اخیر از آذر ۹۹ (به غیر از فروردین ماه هر سال) دومین کمترین نرخ کاهش را داشته است. صعود شدید نرخ ارز باعث شده تا همچنان فشار هزینه‌های نهاده‌های تولید برای کسب و کارها به شدت افزایش یابد و متعاقباً شرکت‌ها در زنجیره تأمین مواد مورد نیاز با مشکل روبرو باشند.

➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در بهمن (۸۶/۴۹) با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بالاترین نرخ ۸ ماهه خود از تیر ماه رسیده است. این در حالیست که افزایش تورم فشار تولید طی ماه‌های اخیر در افزایش سرعت شاخص قیمت فروش محصولات و خدمات ارائه شده تأثیر داشته و این شاخص (۶۱/۸۴) بالاترین مقدار ۷ ماهه خود از مرداد را ثبت کرده است. نرخ افزایش قیمت‌ها در هر سه بخش شدید بوده و بخش ساختمان بیشترین نرخ افزایش در قیمت فروش را ثبت کرده است.

➤ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق و ناتمام (۴۷/۹۳) همچنان کاهش یافته است این شاخص در ۲۱ ماه گذشته از تیر ۱۴۰۰ دومین کمترین مقدار خود را ثبت کرده است.

➤ شاخص میزان صادرات کالا و خدمات (۴۴/۵۴) طی ۱۹ ماه اخیر به جز فروردین ماه کمترین مقدار خود را ثبت کرده است. به عقیده فعالان اقتصادی، موانع ناشی از نحوه تعهد ارزی برای شرکت‌ها، با توجه به اینکه نیاز وارداتی مواد اولیه را از طریق ارز حاصل از صادرات تأمین می‌کنند، باعث کاهش صادرات شده است.

➤ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات در بهمن ماه (۵۷/۲۱) بعد از ۷ ماه از رکود خارج شد و بیشترین مقدار ۸ ماهه خود را ثبت کرد. اگرچه از یک سو بخشی از افزایش فروش به دلیل کاهش شدید فعالیت‌ها در ماه قبل بوده و از سوی دیگر نااطمینانی که به دلیل شرایط تورمی طی ماه‌های آینده پیش‌بینی می‌شود.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۵۵/۹۷) کماکان پیش‌بینی خوش‌بینانه کسب و کارها در ماه آینده را نشان می‌دهد.

در بهمن ماه طبق روال هر سال اکثر شاخص‌ها با افزایش همراه بودند، اگرچه در این دوره به دلیل جهش شدید نرخ ارز و

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در بهمن ماه عدد ۵۷/۳۹ به دست آمده است و بیشترین میزان ۸ ماهه اخیر را ثبت کرده و حاکی از بهبود در فعالیت‌های بخش صنعت برخلاف رکود شدیدی است که اکثر صنایع در ماه گذشته داشتند. هر چند به عقیده فعالان اقتصادی نرخ رشد شامخ مطابق با انتظارات پایان سال و مانند بهمن ماه هر سال نبوده است. در میان مؤلفه‌های اصلی بخش صنعت، به غیر از موجودی مواد اولیه که با کاهش شدید همراه بوده، سایر مؤلفه‌های اصلی نسبت به دی افزایش داشته‌اند.

➤ شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در بهمن ماه (۵۸/۷۳)، نشان دهنده بهبود فعالیت‌های تولیدات صنعتی است و برخلاف ماه گذشته که یکی از شدیدترین رکودها برای تولید ثبت شده بود، در این ماه تولید به بالاترین مقدار ۸ ماهه اخیر رسیده است. اگرچه به اعتقاد فعالان اقتصادی میزان رشد تولید با توجه به پایان سال، کمتر از انتظار است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۶۳/۱۴) یکی از بیشترین مقادیر خود از اسفند ۹۷ (به غیر از اردیبهشت هر سال) را ثبت کرده است. از یک سو بهبود تقاضا در مقایسه با کاهش بسیار شدیدی که در ماه قبل داشته و از سوی دیگر به دلیل انتظارات تورمی ناشی از جهش ارز برای طرف تقاضا در ماه‌های آینده باعث شده تا اکثر شرکت‌ها با افزایش تقاضا روبرو باشند.

➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۳/۴۵) با بهبود تولید با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بالاترین مقدار ۵ ماهه اخیر رسیده است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده در بهمن ماه (۴۳/۹۹) برای هفتمین ماه متوالی کاهشی است. بی‌ثباتی و صعود شدید نرخ ارز باعث شده تا تأمین کنندگان مواد اولیه تمایلی به فروش نداشته باشند و تولیدکنندگان در زنجیره تأمین مواد اولیه دچار مشکل شوند.

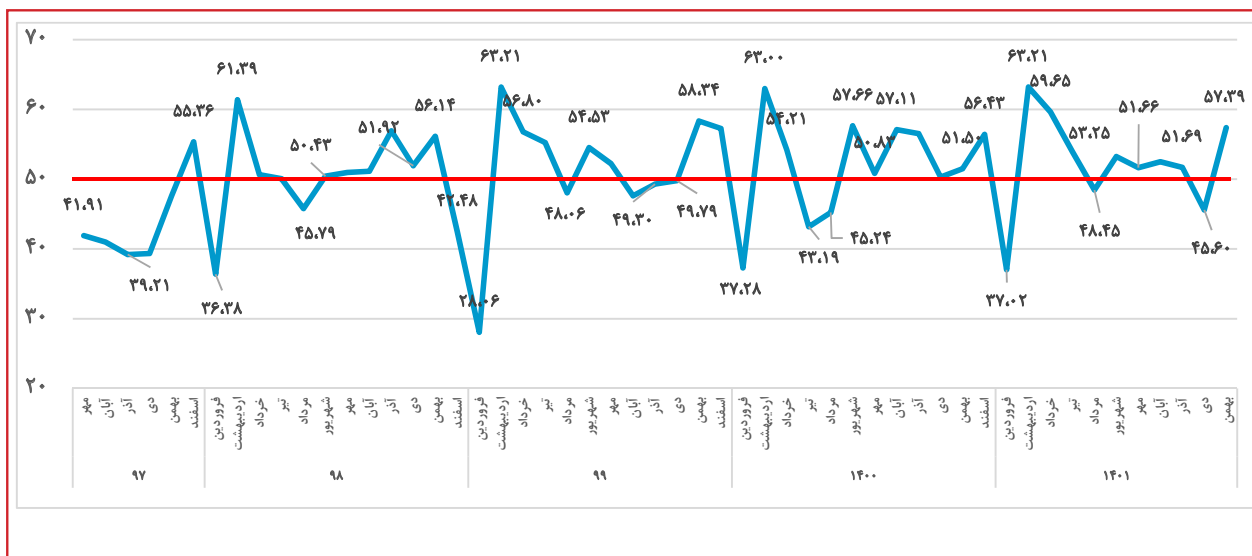
➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه در بهمن ماه (۸۹/۸۱) به شدیدترین نرخ افزایش ۹ ماهه اخیر از خرداد ماه رسیده است. جهش شدید نرخ ارز باعث شده تا فشار تورم نهاده‌های تولید برای تولیدکنندگان به شدت افزایش یابد.

➤ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار در بهمن ماه (۴۵/۷۹) کاهش یافته است و به کمترین میزان در ۱۱ ماه اخیر رسیده است. در حالیکه هزینه‌های تأمین نهاده‌های تولید به شدت بالا رفته و غیرقابل پیش‌بینی است و از طرفی شدت افزایش سفارشات بیشتر از تولید است، در نتیجه باعث شده تا شرکت‌ها به میزان بیشتری از موجودی انبار برای تأمین تقاضا استفاده کنند.

➤ شاخص قیمت محصولات تولیدشده در بهمن ماه (۶۶/۹۸) با شیب زیادی افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۲۸ ماهه اخیر به جز فروردین ماه سال جاری رسیده است. رشد قیمت فروش حاکی از آنست که افزایش شدید قیمت نهاده‌های تولید و جهش نرخ ارز طی ماه‌های اخیر تأثیر تورمی خود را بر قیمت فروش شرکت‌ها گذاشته است، هر چند هنوز بسیاری از شرکت‌ها از موجودی‌های قبلی در انبار خود استفاده کرده‌اند.

➤ شاخص میزان فروش محصولات در بهمن (۵۸/۶۳) بعد از رکود شدید در دی ماه بیشترین مقدار ۸ ماهه خود را از تیر ماه به ثبت رسانده است. به طور معمول در بهمن ماه شرکت‌ها با افزایش در میزان فروش روبرو هستند که البته به دلیل جهش نرخ ارز و انتظار افزایش

نمودار ۲: مقایسه روند شامخ بخش صنعت



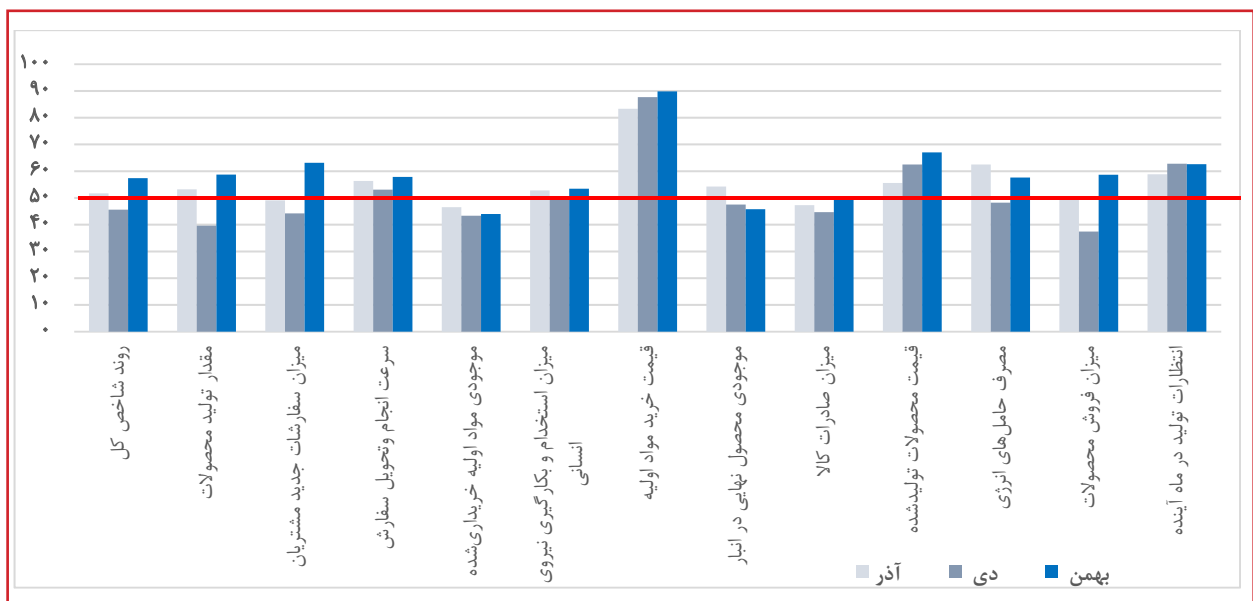
قیمت‌ها در ماه‌های آتی، فروش با شدت بیشتری افزایش داشته‌است.

طبق استانداردهای دوره‌ای در بهمن ماه، فعالیت تولیدکنندگان در مقایسه با دی ماه افزایش داشته و تولید با سرعت بیشتری افزایش داشته، اما اعتماد به آینده به دلیل بی‌ثباتی شدید نرخ ارز و تورم قیمت تولید ضعیف است و تولیدکنندگان در تولید و زنجیره تأمین دچار مشکل هستند. از آنجا که شاخص قیمت تولیدکننده در جهای از چسبندگی را نشان می‌دهد و این خطر را بروز می‌دهد که تورم اصلی می‌تواند برای مدت طولانی‌تری بالاتر بماند شدت بی‌ثباتی قیمت‌ها باعث شده تا بسیاری از عرضه‌کنندگان تمایلی به فروش کالا نداشته باشند و شرکت‌ها از موجودی قبلی خود استفاده کردند اما برنامه‌ریزی برای آینده را به شدت دشوار شده‌است.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) بهمن ۱۴۰۱

شاخص	آذر ۱۴۰۱	دی ۱۴۰۱	بهمن ۱۴۰۱
شاخص کل صنعت	۵۱/۶۹	۴۵/۶۰	۵۷/۳۹
مقدار تولید محصولات	۵۳/۲۲	۳۹/۶۳	۵۸/۷۳
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۹/۱۰	۴۴/۱۹	۶۳/۱۴
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۶/۳۱	۵۳/۰۹	۵۷/۸۴
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۶/۵۳	۴۳/۳۱	۴۳/۹۹
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۲/۷۹	۵۰/۷۱	۵۳/۴۵
قیمت خرید مواد اولیه	۸۳/۲۹	۸۷/۶۶	۸۹/۸۱
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۴/۲۷	۴۷/۴۸	۴۵/۷۹
میزان صادرات کالا	۴۷/۲۸	۴۴/۶۷	۴۹/۴۶
قیمت محصولات تولیدشده	۵۵/۵۶	۶۲/۴۶	۶۶/۹۸
مصرف حامل‌های انرژی	۶۲/۴۹	۴۸/۲۰	۵۷/۶۱
میزان فروش محصولات	۵۰/۰۵	۳۷/۴۰	۵۸/۶۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۸/۸۴	۶۲/۷۶	۶۲/۶۱

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۱



جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید بهمن ۱۴۰۱

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و میلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۸/۰۸	۵۶/۶۷	۶۵/۲۸	۶۴/۸۷	۵۸/۹۳	۵۶/۲۸	۵۴/۰۸	۵۷/۲۹	۵۶/۷۳	۵۸/۴۲	۵۲/۷۸	۴۷/۵
مقدار تولید محصولات	۵۳/۸۵	۵۶/۶۷	۷۲/۲۲	۶۸/۴۲	۵۳/۵۷	۵۸/۵۱	۵۸/۳۳	۶۰/۴۲	۵۰/۰۰	۶۱/۶۷	۵۵/۵۶	۵۰
میزان سفارشات جدید	۵۷/۶۹	۵۳/۳۳	۷۲/۲۲	۶۳/۱۶	۷۱/۴۳	۶۳/۸۳	۵۶/۶۷	۶۲/۵۰	۶۹/۲۳	۶۵/۰۰	۶۱/۱۱	۵۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۳/۸۵	۷۰/۰۰	۷۷/۷۸	۷۶/۳۲	۵۳/۵۷	۵۰/۰۰	۵۶/۶۷	۵۸/۳۳	۵۳/۸۵	۵۶/۶۷	۵۵/۵۶	۶۰
موجودی مواد اولیه	۶۱/۵۴	۵۳/۳۳	۳۸/۸۹	۴۲/۱۱	۳۹/۲۹	۴۳/۶۲	۴۰/۰۰	۴۴/۷۹	۵۳/۸۵	۴۳/۳۳	۳۳/۳۳	۵۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۶۵/۳۸	۵۳/۳۳	۵۰/۰۰	۶۵/۷۹	۶۰/۷۱	۵۳/۱۹	۵۰/۰۰	۵۱/۰۴	۵۰/۰۰	۵۳/۳۳	۴۴/۴۴	۳۰
قیمت خرید مواد اولیه	۸۰/۷۷	۹۶/۶۷	۱۰۰/۰۰	۹۴/۷۴	۹۶/۴۳	۹۰/۴۳	۸۶/۶۷	۸۵/۴۲	۸۸/۴۶	۸۸/۳۳	۹۴/۴۴	۸۰
موجودی محصول (انبار)	۶۹/۲۳	۴۰/۰۰	۳۸/۸۹	۲۸/۹۵	۴۲/۸۶	۴۰/۴۳	۶۳/۳۳	۴۲/۷۱	۴۲/۳۱	۵۱/۶۷	۱۶/۶۷	۷۰
میزان صادرات کالا	۶۱/۵۴	۴۰/۰۰	۵۵/۵۶	۵۰/۰۰	۳۵/۷۱	۴۸/۹۴	۵۶/۶۷	۴۸/۹۶	۵۳/۸۵	۴۵/۰۰	۳۸/۸۹	۵۰
قیمت محصولات تولیدشده	۵۷/۶۹	۸۳/۳۳	۷۷/۷۸	۸۱/۵۸	۵۷/۱۴	۷۷/۶۶	۵۶/۶۷	۶۱/۴۶	۶۱/۵۴	۶۸/۳۳	۷۲/۲۲	۶۰
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۶۹	۵۶/۶۷	۶۶/۶۷	۶۸/۴۲	۳۹/۲۹	۵۷/۴۵	۵۳/۳۳	۵۸/۳۳	۶۱/۵۴	۶۵/۰۰	۵۵/۵۶	۸۰
میزان فروش محصولات	۵۳/۸۵	۵۳/۳۳	۸۳/۳۳	۵۵/۲۶	۶۴/۲۹	۵۵/۳۲	۵۶/۶۷	۵۳/۱۳	۶۱/۵۴	۶۸/۳۳	۵۵/۵۶	۶۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۸۰/۷۷	۴۳/۳۳	۶۶/۶۷	۶۵/۷۹	۸۵/۷۱	۸۵/۷۱	۵۸/۵۱	۵۴/۱۷	۷۳/۰۸	۵۸/۳۳	۵۰/۰۰	۶۰

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در بهمن ماه ۱۴۰۱:

- جهش بی‌رویه نرخ ارز، همه فعالان اقتصادی را در تأمین مواد اولیه مورد نیاز با مشکل روبرو کرده است و عرضه کنندگان تمایل به فروش ندارند یا در قیمت‌های بسیار بالا عرضه می‌شود.
- شدت بی‌ثباتی قیمت‌ها به حدی است که باعث شده بسیاری از عرضه کنندگان مواد اولیه تمایلی به فروش کالا نداشته باشند و شرکت‌ها حتی برای خرید یک روز مواد مورد نیاز هم نمی‌توانند برنامه‌ریزی کنند.
- نحوه رفع تعهدات ارزی بانک مرکزی و الزام به ورود ارز حاصل از صادرات باعث شده تا بسیاری از شرکت‌ها که ارز صادراتی را صرف خرید و جایگزین کردن مواد اولیه می‌کنند، در برخی از دوره‌ها با تراز منفی روبرو باشند. به خصوص با جهش قیمت ارز واردات مواد اولیه با قیمت‌های بالا انجام می‌شود و این در حالیست که سهم زیادی از ارز حاصل از صادرات صرف توسعه و تأمین مواد اولیه می‌شود. (صنایع فلزی)
- علی‌رغم افزایش سفارشات، بی‌ثباتی نرخ ارز و افزایش شدید قیمت مواد اولیه باعث شده تا در ماه‌های آینده جایگزینی، قیمت‌گذاری و برنامه‌ریزی امکان‌پذیر نباشد. (صنایع فلزی)
- شرکت‌ها همچنان با کمبود مواد اولیه و مشکل قطع برق و گاز روبرو هستند. (صنایع کانی غیرفلزی)
- دستوری بودن قیمت‌گذاری دولت برای مرغداری‌ها در شرایطی که قیمت تمام شده بسیار بالاتر است تولید را به شدت با مشکل روبرو خواهد کرد و شرکت‌ها ترجیح می‌دهند جوجه ریزی نکنند.
- به دلیل تعطیلی بسیاری از خطوط تولید، تقاضای مشتریان صنایع وابسته در صنعت نساجی نیز کاهش داشته‌است. (واردات و صادرات نساجی)
- برخی مواد اولیه از طریق واردات تأمین می‌شود و به نرخ ارز آزاد خریداری می‌کنند. (صنایع فرآورده‌های نفت و گاز)

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هر یک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰/۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در فوریه ۲۰۲۳

شامخ کل



شامخ صنعت

